

Behandelend secretaris

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum

20 oktober 2025

Ons kenmerk

RB-2025-46

RB-2025-47

RB-2025-64

Uw kenmerk

-

Bijlagen

- Verslag hoorzitting
- Schriftelijke vragen

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Onderwerp

Advies bezwarencommissie inzake het bezwaar van Vereniging
Vrienden van Vlietland e.a. van 21 maart 2025

Geacht college,

Hierbij doet de bezwarencommissie u toekomen haar advies over de door Vereniging Vrienden van Vlietland, Stichting Burgerinitiatief Vlietland en Bomenbond Rijnland ingediende bezwaren van 21 maart 2025 tegen het besluit van Gedeputeerde Staten, in mandaat genomen door Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, van 11 februari 2025, kenmerk D-25-2500967, inzake de afwijzing van een handhavingsverzoek aangaande graafwerkzaamheden in natuur- en recreatiegebied Vlietland.

Voorgeschiedenis en bestreden besluit

Natuur- en recreatiegebied Vlietland is gelegen in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Projectontwikkelaar Dutch Lake Residence (hierna: DLR) is voornemens een vakantiepark met 222 recreatiewoningen en bijbehorende voorzieningen en groene inrichting te realiseren in recreatiegebied Vlietland. Hieraan ten grondslag ligt een 'masterplan' voor de ontwikkeling van dit gebied in verschillende fasen. Voor verschillende fasen zijn al dan niet verschillende vergunningen benodigd. De bezwarencommissie heeft zich in haar advies van 6 januari 2025 uitgelaten over de weigering een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit (boommarker) te verlenen aan DLR. Geadviseerd is de weigering in stand te laten. Dit advies is door de Omgevingsdienst Haaglanden bij de beslissing op bezwaar van 7 maart 2025 overgenomen.

Op 6 januari 2025 is DLR gestart met (graaf)werkzaamheden in Vlietland. De Vereniging Vrienden van Vlietland (hierna: de VVvV) heeft op 7 januari 2025 haar zorgen over mogelijke overtredingen kenbaar gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid. Vervolgens heeft de VVvV op 9 januari een handhavingsverzoek ingediend met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9. Vanaf station
Den Haag CS is het tien
minuten lopen. De
parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Het verzoek om handhaving zag in de eerste plaats op het graven van een watergang en het oprichten van een 'proefterp'. Aanvrager vermoedde dat de graafwerkzaamheden niet conform wettelijke bepalingen plaatsvonden. De aangeleverde gegevens over stikstofdepositie waren onvolledig. Er is uitsluitend naar de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden gekeken die veroorzaakt worden door werkzaamheden in het genoemde plangebied. Uw college kon daarom niet stellen dat de activiteit niet zou leiden tot een bijdrage van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden groter dan 0,00 mol/ha/jaar, aldus aanvrager. Verzocht werd de toetsing opnieuw te laten uitvoeren en daarbij alle bekende voorgenomen activiteiten in het leefgebied te inventariseren en conform de wettelijke voorschriften volledig in samenhang te laten toetsen.

In de tweede plaats richtte het handhavingsverzoek zich tegen het vergraven van de oever van de Spartelvijver. Dit gebied is vorig jaar naar aanleiding van het handhavingstraject niet onderzocht op natuurwaarden. Verzocht is de werkzaamheden met spoed te laten stoppen om meer schade te voorkomen en eerst te onderzoeken of vernielen van dit gebied wettelijk is toegestaan zonder (een) omgevingsvergunning(en) voor een flora- en fauna-activiteit.

In de ontvangstbevestiging van het handhavingsverzoek is aangegeven dat het verzoek te algemeen geformuleerd is en niet duidelijk is op grond van welke wettelijke bepaling om handhaving wordt verzocht. Uw college heeft wettelijke kaders geschetst waarvan het dacht dat deze door aanvrager werden bedoeld als zijnde overtreden en aanvrager gevraagd dit te bevestigen of anders nader toe te lichten. Voorts is toegezegd dat onderzoek is gestart naar de gestelde overtredingen. Er is informatie opgevraagd over de graafwerkzaamheden en er heeft op 16 januari 2025 een controlebezoek plaatsgevonden. In de 'Memo natuurtoets ontgraving watergang en terp' van Antea Group d.d. 22 januari 2025 zijn de graafwerkzaamheden toegelicht.

Bij besluit van 11 februari 2025 heeft uw college het handhavingsverzoek afgewezen. Daarbij heeft u geoordeeld dat er een volledig en correct onderzoek had plaatsgevonden naar de mogelijke gevolgen van stikstofemissies op het Natura 2000-gebied. U stelde vast dat er geen omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit benodigd was. Er zijn geen afwijkende activiteiten waargenomen ten aanzien van het beoordeelde stikstofonderzoek. Ten aanzien van flora- en fauna activiteiten heeft uw college geen in uitvoering zijnde activiteiten waargenomen die een omgevingsvergunning behoeften. Er is geen sprake van een overtreding van artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Bij brief van 27 februari 2025 is DLR geïnformeerd over het besluit op het handhavingsverzoek en is een preventieve waarschuwing gegeven met betrekking tot de te nemen maatregelen om te blijven voldoen aan natuurwet- en regelgeving.

De VVvV heeft bezwaar gemaakt tegen de afwijzing van het handhavingsverzoek. Dit bezwaar is ondersteund door Bomenbond Rijnland (hierna: BR). Ook de Stichting Burgerinitiatief Vlietland (hierna: SBV) heeft bezwaar gemaakt. De bezwaargronden van laatstgenoemde organisaties zijn identiek aan die van de VVvV. Om deze reden spreekt de commissie over 'bezwaarde' in enkelvoud.

Bezwaren

In het bezwaarschrift is – samengevat weergegeven – het volgende aangevoerd:

- Bezwaarde meent dat zij ondanks het eindigen van de werkzaamheden waarop het handhavingsverzoek zag, procesbelang heeft;
- Ten aanzien van het onderdeel stikstofdepositie wordt gesteld dat de aanvraag van DLR onvolledig is geweest en daarom het vooronderzoek naar stikstofdepositie door Aveco de Bondt en de beoordeling daarvan door de Omgevingsdienst Haaglanden ontoereikend zijn. In beide documenten worden restricties aangaande de geldigheid van de conclusies getrokken en bezwaarde betoogt dat dezelfde restricties onverkort van toepassing zijn in onderhavige kwestie. Het vooronderzoek en de beoordeling daarvan kunnen daarom niet als legitimatie dienen voor de werkzaamheden waar het handhavingsverzoek op ziet;
- De uitgevoerde graafwerkzaamheden hebben plaatsgevonden zonder de verplichte omgevingsvergunningen voor flora- en fauna activiteiten zoals bedoeld in de Omgevingswet (hierna: Ow) en het Bal. Daarbij zijn onderzoeksverslagen – die qua reikwijdte en in de tijd goed vergelijkbaar zijn met het rapport ‘Natuurtoets’ van DLR en die overtuigend aantonen dat er vele beschermde, vergunningplichtige diersoorten in het projectgebied leven – ten onrechte niet door de OZHZ betrokken bij hun beoordeling van het handhavingsverzoek;
- De bouwplannen van DLR zijn strijdig met het vigerende bestemmingsplan en bovendien ontbreken alle verplichte natuurvergunningen. Dat geldt ook voor werkzaamheden die alvast vooruitlopen op een eventuele vaststelling van het ontwerp-bestemmingsplan. Dit plan moet nog vele stations passeren voor het onherroepelijk wordt.

Inhoud verweer

Uw college heeft een verweerschrift ingediend. De inhoud daarvan zal bij het onderdeel ‘inhoudelijke beoordeling’ voor zover noodzakelijk nader worden besproken.

Mondelinge behandeling

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunt op de hoorzitting van 3 juli 2025 mondeling toe te lichten. De VVvV, SBV en uw college hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. BR en derde belanghebbende hebben voorafgaand aan de hoorzitting laten weten niet aanwezig te zullen zijn. Het verslag van de hoorzitting is bij dit advies gevoegd.

Verloop bezwarenprocedure na de hoorzitting

De bezwarencommissie heeft na afloop van de hoorzitting nog een aantal vragen aan de VVvV, SBV en uw college voorgelegd en partijen verzocht daar schriftelijk op te reageren. Deze vragen zijn als bijlage bij dit advies gevoegd. De commissie acht zich op basis van het procesdossier, hetgeen ter hoorzitting is besproken en de schriftelijke beantwoording van de door haar gestelde vragen voldoende geïnformeerd om tot advisering over te gaan. De

commissie heeft alle schriftelijke standpunten en nader overgelegde stukken bij de totstandkoming van haar advies betrokken.

Juridisch kader

- Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn;
- Artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow;
- Artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow;
- Artikel 11.46 van het Bal;

Beoordeling ontvankelijkheid partijen

Ontvankelijkheid VVvV

Het bezwaarschrift is ingediend binnen de wettelijke termijn van zes weken en is dus op tijd ingediend. Het belang van bezwaarde is rechtstreeks bij het besluit betrokken, zodat bezwaarde belanghebbende is. Bovendien is het bezwaarschrift gemotiveerd en voldoet het aan de verdere eisen van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht. Het bezwaarschrift is daarmee ontvankelijk.

Procesbelang VVvV

Tussen partijen bestaat verschil van inzicht over de vraag of bezwaarde nog procesbelang heeft. Uw college heeft zich op het standpunt gesteld dat procesbelang niet langer aanwezig is nu de werkzaamheden geëindigd zijn en voor nieuwe activiteiten een nieuw handhaving-verzoek kan worden ingediend, hetgeen ook al is gebeurd. U stelt zich daarbij op het standpunt dat procesbelang wel aanwezig is betreffende de vraag of sprake is van een vergunningplichtige Natura 2000-activiteit. De commissie overweegt als volgt. Uit het aanvullende stuk van uw college d.d. 2 september 2025 maakt de commissie op dat u ten aanzien van de vraag of sprake is van een vergunningplichtige Natura 2000-activiteit, van standpunt bent gewijzigd. Uw college heeft laten weten DLR te hebben gesommeerd de werkzaamheden te staken, zolang er geen nieuwe voortoets is uitgevoerd. Naar het oordeel van de commissie staat enkel daarmee al voldoende vast dat sprake is van procesbelang. Los daarvan is de commissie van oordeel dat ook procesbelang is gelegen in het feit dat de werkzaamheden voortgang vinden en daarmee een risico op herhaling van de (gestelde) overtreding is.

Ontvankelijkheid Bomenbond Rijnland en Stichting Burgerinitiatief Vlietland

Uw college heeft zich op het standpunt gesteld dat de bezwaren van beide genoemde partijen niet-ontvankelijk dienen te worden verklaard. In het geval van BR heeft u zich op het standpunt gesteld dat het bezwaarschrift is ingediend door voorzitter Uit de statuten noch uit het KvK-uittreksel blijkt dat alleen de voorzitter de vereniging kan vertegenwoordigen. Hiermee is de vertegenwoordigingsbevoegdheid niet komen vast te staan en daarom is het bezwaar niet-ontvankelijk, aldus uw college. In het geval van SBV heeft uw college zich op het standpunt gesteld dat het bezwaar is ingediend door de secretaris Uit artikel 9 van de statuten noch uit het KvK-uittreksel volgt dat slechts één bestuurder de stichting kan vertegenwoordigen. Daarom is ook dit bezwaar niet-ontvankelijk, aldus uw college.

De commissie overweegt als volgt. Ten aanzien van SBV heeft uw college zich in de schriftelijke beantwoording d.d. 2 september 2025 op het standpunt gesteld dat de vertegenwoordigingsbevoegdheid voor u niet langer ter discussie staat. Wel heeft u gemeend dat deze partij alsnog niet-ontvankelijk moet worden verklaard, omdat onvoldoende duidelijk is vanaf welk moment gestart is met de feitelijke werkzaamheden en daarnaast onvoldoende blijkt of deze acties vanuit de stichting plaatsvinden of op persoonlijke titel.

De commissie volgt uw standpunt niet. Naar het oordeel van de commissie zijn de feitelijke werkzaamheden genoegzaam aangetoond op basis van de gegeven toelichting ter zitting in combinatie met de naderhand schriftelijk gegeven toelichting. Ten aanzien van BR sluit de commissie zich aan bij het eerdere advies van de bezwarencommissie d.d. 6 januari 2025, waarbij deze partij als belanghebbende is aangemerkt en ontvankelijk is geacht. De commissie ziet geen aanleiding te concluderen dat deze partij in onderhavige procedure niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard.

De commissie concludeert dan ook dat alle drie de partijen als belanghebbenden aangemerkt dienen te worden en ontvankelijk zijn in hun bezwaren.

Inhoudelijke beoordeling

Ter beoordeling staat of uw college het handhavingsverzoek van bezwaarde terecht heeft afgewezen, omdat van een overtreding geen sprake is. Zij overweegt daartoe als volgt.

Vergunningplichtige Natura 2000-activiteiten

Door bezwaarde is betoogd dat bij de stikstofberekeningen een te beperkte reikwijdte van de activiteiten is gehanteerd. Indien alle activiteiten bij de berekening waren betrokken, was wel sprake geweest van stikstofdepositie en waren de werkzaamheden vergunningplichtig in de zin van artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow, aldus bezwaarde. De definitie van een Natura 2000-activiteit is te vinden in artikel 6, derde lid van de Habitatrichtlijn. Deze houdt kort gezegd in dat voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, een passende beoordeling moet worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Daarbij merkt de commissie op dat Vlietland zelf geen Natura 2000-gebied betreft, maar er zich in de directe omgeving wel meerdere Natura 2000-gebieden bevinden. Als activiteiten niet leiden tot stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied, hoeft geen vergunning als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow te worden aangevraagd.

De commissie overweegt als volgt. Na afloop van de hoorzitting op 3 juli 2025 heeft een schriftelijke ronde plaatsgevonden, waarbij u op verzoek van de commissie aanvullende vragen over onder meer stikstofberekeningen heeft beantwoord. In uw aanvullend stuk van 2 september 2025 bent u teruggekomen van het eerder ingenomen standpunt dat een volledig en correct onderzoek heeft plaatsgevonden naar de mogelijke gevolgen van stikstofemissies op de omliggende Natura 2000-gebieden. Zo heeft uw gewijzigde standpunt geleid tot de conclusie dat de omlegging van de Rietpolderweg en de aanpassing van parkeervoorzieningen ten onrechte niet in de voortoets van DLR betrokken zijn, nu in beide gevallen wel degelijk sprake is van een onlosmakelijk verband met het project. Daardoor kan

vooral nog niet uitgesloten worden dat het beoogde bouwproject in Vlietland kwalificeert als een Natura 2000-activiteit en is het realiseren van dit project in strijd met artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow, aldus uw college. In dat kader heeft uw college op 26 augustus 2025 dan ook een waarschuwingsbrief naar DLR verzonden, waarbij wordt opgedragen de activiteiten te staken tot een nieuwe voortoets is uitgevoerd en beoordeeld. Uw college heeft voorts in een e-mail van 22 september 2025 naar de commissie aangegeven dat DLR zich op het standpunt stelt dat geen omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit noodzakelijk is. Van de zijde van initiatiefnemer is een nieuwe voortoets opgesteld die deze conclusie zou moeten dragen. Na ontvangst van de voortoets zult u deze beoordelen. U geeft aan voornemens te zijn de nieuwe voortoets, inclusief wegomlegging en aanpassing parkeerterreinen in die toetsing, bij het besluit op bezwaar te zullen betrekken.

De commissie brengt haar advies uit op basis van de nu voor handen zijnde stukken en komt op basis daarvan tot het volgende. Met bezwaarde en uw college is de commissie van oordeel dat zowel de omlegging van de Rietpolderweg als de aanpassing van de parkeervoorzieningen ten onrechte niet bij de stikstofberekeningen zijn betrokken. Daarnaast is de commissie – in tegenstelling tot uw college – van oordeel dat dit ook voor de grondwal geldt. Uit het dossier maakt de commissie immers op dat de grondwal enkel zal worden gerealiseerd ten behoeve van het project. Dat het project ook zonder grondwal kan worden gerealiseerd, is daarom niet relevant.

Het voorgaande leidt de commissie tot de conclusie dat uw college het handhavingsverzoek op dit onderdeel op onjuiste gronden heeft afgewezen. Ten tijde van het bestreden besluit kon immers niet worden uitgesloten dat een overtreding van artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow had plaatsgevonden.

Te nieuwe interpretatie handhavingsverzoek t.a.v. flora- en fauna activiteiten

Tussen partijen staat voorts ter discussie of uw college het handhavingsverzoek ten aanzien van flora- en fauna-activiteiten juist heeft geïnterpreteerd. Uw college heeft gesteld dat het handhavingsverzoek geen specifieke wetsartikelen bevat en dat u daarom het verzoek in die zin heeft geïnterpreteerd dat sprake zou zijn van een overtreding van artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Ow dan wel een overtreding van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow in samenhang met artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Bal. In uw schriftelijke aanvulling van 2 september 2025 leest de commissie voorts dat een andere interpretatie dan die van uw college in uw ogen een uitbreiding van de reikwijdte van het handhavingsverzoek zou betekenen. Een dergelijke uitbreiding is in strijd met geldende jurisprudentie, aldus uw college.

De commissie overweegt als volgt. Het is inderdaad vaste jurisprudentie dat de reikwijdte van een handhavingsverzoek na het primaire besluit niet meer kan worden uitgebreid.¹ Naar het oordeel van de commissie is met deze jurisprudentie echter niet beoogd een situatie uit te sluiten waarbij het bestuursorgaan in het primaire besluit een te enge interpretatie van het handhavingsverzoek heeft gehanteerd. De Afdeling heeft onder meer bepaald dat de inhoud van het oorspronkelijke verzoek bepalend is voor de omvang van het geding.² Naar het oordeel van de commissie heeft u in dit geval een te beperkte interpretatie van het handhavingsverzoek gehanteerd. Zij licht dat hieronder toe.

¹ Zie bijv. ABRvS 7 juni 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2221

² Zie ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1998

De commissie stelt vast dat het handhavingsverzoek inderdaad geen verwijzing naar specifieke wetsartikelen bevat. Uw interpretatie dat bezwaarde heeft beoogd aan te geven dat sprake is van een overtreding van voornoemde artikelen, is naar het oordeel van de commissie juist. Zij constateert echter dat u in het bestreden besluit de toetsing van het handhavingsverzoek feitelijk heeft beperkt tot de vraag of sprake is van een overtreding ten aanzien van beschermde vleermuissoorten en de boommarter. Uit het handhavingsverzoek volgt kenbaar dat beoogd is handhaving te vragen voor *alle* beschermde diersoorten in het gebied. Dit leidt de commissie onder meer af uit pagina 2 van het verzoek: *“Er is geen toestemming om het leefgebied (etc.) te vernietigen van de vele beschermde diersoorten in het plangebied (...)”* en pagina 6 van het verzoek: *“Bekend uit de beschikbare ecologische rapporten betreffende Vlietland Noord is dat ter plekke allerlei beschermde diersoorten vertoeven en dat de Spartelvijver een belangrijke rol speelt voor een deel van de vleermuissoorten in het gebied. (...) In algemene zin is er géén omgevingsvergunning voor het vernietigen van leefgebied van de vele beschermde diersoorten in het plangebied.”*

Uit het bezwaarschrift maakt de commissie op dat bezwaarde de mening is toegedaan dat haar handhavingsverzoek onjuist is geïnterpreteerd, nu zij onder meer aangeeft dat *“het daarbij niet alleen gaat om boommarters, maar o.a. óók om andere kleine marterachtigen, allerlei roofvogels zoals buizerd, sperwer en havik, om de bos- en ransuil en om 7 vleermuissoorten.”* (pagina 9, aanvullende gronden van bezwaar). De commissie volgt bezwaarde in deze stelling. Bezwaarde heeft met haar bezwaarschrift en de door haar gegeven toelichting voorts niet beoogd haar verzoek uit te breiden. Uit de processtukken vloeit voort dat bezwaarde zich consequent op het standpunt heeft gesteld dat u haar verzoek onjuist heeft geïnterpreteerd. Bezwaarde heeft zich immers al in het handhavingsverzoek op het standpunt gesteld dat haar verzoek ziet op het vermoeden van een overtreding ten aanzien van *alle* in het gebied levende beschermde diersoorten. Het handhavingsverzoek is daarmee voldoende concreet. Dat niet uitdrukkelijk overtreden wetsartikelen staan vermeld is voor de commissie geen reden hier anders over te oordelen. Al met al is de commissie van oordeel dat het verzoek voldoende aanknopingspunten biedt om te kunnen concluderen dat de door het college gebezigde interpretatie te eng is. De commissie adviseert uw college dan ook in de beslissing op bezwaar te motiveren waarom al dan niet sprake is van een overtreding ten aanzien van *alle* in het gebied voorkomende beschermde diersoorten. Zo'n beoordeling betreft daarmee geen uitbreiding van het handhavingsverzoek, maar slechts een correctie van een naar het oordeel van de commissie door uw college gebezigde te nauwe interpretatie.

Artikel 11.27 van het Bal

Op de zitting en door middel van de daaropvolgende schriftelijke ronde heeft de commissie u bevraagd over uw standpunt met betrekking tot een overtreding van de zorgplicht van artikel 11.27 van het Bal. U heeft desgevraagd aangegeven dat u geen beroep op voornoemd artikel in het handhavingsverzoek heeft gelezen. Wel bent u in uw schriftelijke reactie van 2 september 2025 op dit onderwerp ingegaan, waarbij u zich op het standpunt heeft gesteld dat naar uw oordeel geen sprake is van een overtreding van artikel 11.27 van het Bal. Omdat de commissie er op de zitting aandacht aan besteed heeft, wenst zij er hier in het advies ook kort een alinea aan te wijden.

Met uw college is de commissie van oordeel dat het te ver strekt om een beroep op artikel 11.27 van het Bal in het handhavingsverzoek te lezen. Het verzoek zelf biedt daar onvoldoende aanleiding toe. Het woord 'zorgplicht' komt slechts één keer voor in het verzoek: in een citaat uit een brief van de ODH. Aanvrager merkt vervolgens op dat haar vermoeden dat de huidige werkzaamheden niet conform wettelijke bepalingen plaatsvinden, aansluit bij dit citaat: *"Er is geen toestemming om leefgebied (etc.) te vernietigen van de vele beschermde diersoorten in het plangebied, terwijl de kans dat dit wel gebeurt in het werkgebied bij de Spartelvijver, groot moet worden geacht."* Dit is naar het oordeel van de commissie te algemeen geformuleerd om daar een beroep op de zorgplicht van artikel 11.27 van het Bal in te lezen.

Motivering overtreding artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow (flora- en fauna)

Bezwaarde heeft voorts betoogd dat de werkzaamheden hebben plaatsgevonden zonder de verplichte omgevingsvergunning(en) voor een flora- en fauna-activiteit. Uit de beschikbare ecologische rapporten is bekend dat ter plekke allerlei beschermde diersoorten vertoeven en dat de vijver een belangrijke rol speelt voor een deel van de vleermuissoorten in het gebied. Deze rapporten zijn door uw college niet betrokken bij de besluitvorming aangaande het handhavingsverzoek, aldus bezwaarde.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow is het verboden zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval. Voor die gevallen zijn aangewezen in de artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal, die zien op vogels, dieren beschermd door de Habitatrichtlijn (waaronder de boommarter) en amfibieën, zoogdieren, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Uit deze artikelen volgt dat een initiatiefnemer die een activiteit gaat uitvoeren waarbij het aannemelijk is dat die mogelijke gevolgen kan hebben voor van nature in het wild levende dieren of planten, voorafgaand een onderzoek instelt naar de mogelijk nadelige gevolgen van de activiteit.

De commissie overweegt als volgt. Diverse natuurrapportages maken onderdeel uit van het procesdossier. Zo zijn er de door de projectontwikkelaar aangeleverde stukken 'Natuurtoets en Biodiversiteitsadvies Recreatiepark Vlietland' van Antea Group d.d. 31 mei 2023 en 'Memo natuurtoets ontgraving watergang en terp' van Antea Group d.d. 22 januari 2025. Voorts maken een tweetal rapportages van Ecoresult getiteld 'Nader onderzoek vleermuizen, roofvogels, uilen en marters' d.d. 12 oktober 2021 en 'Nader onderzoek roofvogels, uilen, vleermuizen en marters, plangebied verlengde Rietpolderweg, parkeerplaats Egelskop, Vlietland, Voorburg d.d. 8 november 2024 onderdeel uit van de stukken. Tot slot is door bezwaarde nog verwezen naar (een deel van) een onderzoek van RPS getiteld 'Aanvullend soortgericht onderzoek Vlietland. Vleermuizen, uilen, roofvogels en marters' d.d. 20 november 2023 en aangevuld op 8 december 2023. Uw college heeft in het kader van de schriftelijke ronde op verzoek van de commissie de volledige rapportages van RPS verstrekt.

De commissie constateert dat de rapportages van Antea Group en de overige rapportages van elkaar verschillen voor wat betreft de aangetroffen beschermde diersoorten en het al dan niet benodigd zijn van een vergunning. Een mogelijke verklaring voor dit verschil kan zijn dat

niet in alle rapportages dezelfde delen van het projectgebied zijn onderzocht. In dat kader heeft de commissie op de hoorzitting met partijen gekeken naar kaarten van het gebied om te achterhalen waar precies de werkzaamheden in januari 2025 heeft plaatsgevonden. Ook heeft de commissie uw college in het kader van de schriftelijke ronde verzocht om – op basis van de in de rapportages weergegeven gebiedskaarten – aan te geven of het gebied waar in januari 2025 werkzaamheden hebben plaatsgevonden, in de desbetreffende rapportage is onderzocht. In reactie op dit verzoek heeft u aangegeven dat er voor u geen aanleiding bestaat te twijfelen aan de volledigheid of kwaliteit van de uitgevoerde onderzoeken op basis van de diverse inspectiebezoeken. Bij deze bezoeken zijn geen feiten of omstandigheden waargenomen die strijdig zijn met de genoemde onderzoeksrapportages, aldus uw college.

De commissie stelt vast dat u met deze reactie geen gehoor heeft gegeven aan het verzoek van de commissie. Bovendien bent u voorbijgegaan aan het verzoek van de commissie om – met het oog op de onderling afwijkende conclusies in voornoemde rapportages – op basis van een kenbare weging van voornoemde rapporten nader te motiveren waarom geen vergunning benodigd was. U heeft in uw schriftelijke reactie d.d. 2 september 2025 weliswaar op basis van het rapport Natuurtoets van Antea Group d.d. 21 mei 2023 in combinatie met het inspectiebezoek nader gemotiveerd waarom volgens u geen sprake is van een overtreding, maar u heeft de overige beschikbare natuurrapportages niet bij uw beoordeling betrokken. Voorts heeft u opgemerkt dat het rapport van Ecoresult d.d. 8 november 2024 bij uw college niet bekend is. Dit rapport betreft een bijlage bij het bestreden besluit van ODH d.d. 7 maart 2025 en is door uw college aangeleverd als onderdeel van het procesdossier in deze zaak. De commissie kan dan ook niet plaatsen waarom u zich in uw schriftelijke beantwoording op het standpunt heeft gesteld dat deze rapportage u niet bekend is. De commissie heeft tot slot uw college verzocht om een nadere toelichting indien u van mening bent dat niet aan alle rapporten dezelfde waarde toekomt. Ook aan dit verzoek bent u voorbij gegaan.

De commissie stelt het volgende vast. Door de overige rapportages niet kenbaar bij uw weging te betrekken, ook niet na nadat de commissie hier in de schriftelijke ronde om heeft verzocht, heeft uw college geen verklaring geboden voor de onderlinge discrepanties in de conclusies van deze rapporten. Uw college heeft haar oordeel gebaseerd op de rapportages van Antea Group, de Natuurtoets van mei 2023 in combinatie met het Memo van januari 2025 en inspectiebezoeken. Daarbij acht de commissie van belang dat in het Memo van januari 2025 expliciet is vermeld dat de werkzaamheden waar het handhavingsverzoek op ziet, niet zijn getoetst aan de Omgevingswet en niet meegenomen in de Natuurtoets van 2023. Ter zitting heeft u aangegeven dat de Natuurtoets in combinatie met het memo van januari 2025 voor u voldoende onderbouwing betreft voor de conclusie dat geen flora- en faunavergunning benodigd was. De commissie constateert dat dit Memo dateert van na afronding van de werkzaamheden.

Gelet op deze omstandigheden, is de commissie van oordeel dat uw college haar oordeel niet enkel had mogen baseren op de rapportages van Antea Group. U heeft dus onvoldoende onderbouwd dat geen sprake is van een overtreding van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow. De commissie adviseert uw college in de beslissing op bezwaar alsnog alle voornoemde rapportages voldoende kenbaar bij uw beoordeling te betrekken en daarbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de bevindingen uit de diverse rapporten.

Conclusie en advies

Ten aanzien van de mogelijke overtreding van het verbod een Natura 2000-activiteit zonder omgevingsvergunning te verrichten is de commissie – deels samen met partijen – van oordeel dat diverse activiteiten, waaronder de omlegging van de Rietpolderweg, het aanleggen van parkeervoorzieningen en het oprichten van een grondwal ten onrechte niet bij de stikstofberekeningen en daarmee dus ook ten onrechte niet in de voortoets zijn betrokken. De commissie adviseert u in de beslissing op bezwaar uw gewijzigde standpunt op dit onderdeel te betrekken en nader te motiveren of sprake is van een overtreding.

Ten aanzien van de mogelijke overtreding van het verbod een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning te verrichten is de commissie in de eerste plaats van oordeel dat u het handhavingsverzoek te eng heeft geïnterpreteerd. Uit het verzoek en de diverse toelichtingen daarop volgt voldoende duidelijk dat VVvV op het gebied van flora- en faunabescherming beoogd heeft handhaving te vragen voor *alle* in het gebied aanwezige beschermde diersoorten, niet enkel de boomarter of de watervleermuis. De commissie adviseert uw college dan ook in de beslissing op bezwaar te motiveren waarom al dan niet sprake is van een overtreding ten aanzien van *alle* in het gebied voorkomende beschermde diersoorten. Voorts is de commissie van oordeel dat u onvoldoende heeft onderbouwd dat geen sprake is van een overtreding van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Ow. De commissie adviseert uw college de onderling afwijkende conclusies van deze rapportages toe te lichten en deze rapporten kenbaar bij uw beoordeling te betrekken.

Gelet op het voorgaande, adviseert de bezwarencommissie met inachtneming van het voorgaande een besluit op bezwaar te nemen. Dat besluit kan met een verbeterde motivering inhouden dat de weigering handhavend op te treden in stand blijft, of kan – na zo nodig aan de overtreder(s) een zienswijzemogelijkheid over een concreet in het besluit op bezwaar op te leggen herstelsanctie geboden te hebben – inhouden dat alsnog jegens de overtreder handhavend wordt opgetreden en aan de overtreder een herstelsanctie wordt opgelegd. Uw besluit op bezwaar zal in het laatste geval gelijktijdig bekendgemaakt moeten worden aan bezwaarmakers en aan de overtreder.

De bezwarencommissie ontvangt te zijner tijd graag een afschrift van uw besluit op bezwaar.

Hoogachtend,

De bezwarencommissie,

(voorzitter), , (lid), (lid),
 (secretaris)

Aldus (digitaal) vastgesteld op 20 oktober 2025

Aanwezig

Leden commissie en secretaris:

[] , voorzitter
[] , lid
[] , lid
[] , secretaris

Bezwaarden:

[] VVvV
[] VVvV
[] Burgerinitiatief Vlietland
[] initiatief Vlietland

Vertegenwoordigers Gedeputeerde Staten:

[] OZHZ
[] , OZHZ
[] , OZHZ

De voorzitter opent de vergadering en stelt aan de orde de behandeling van de bezwaarschriften ingediend namens Vereniging Vrienden van Vlietland (hierna: VVvV), Stichting Burgerinitiatief Vlietland (hierna: St. Burgerinitiatief) en Bomenbond Rijnland (hierna: Bomenbond), d.d. 21 maart 2025, gericht tegen het besluit van Gedeputeerde Staten, in mandaat genomen door Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, van 11 februari 2025, kenmerk Z-25-456799, inzake de afwijzing van een handhavingsverzoek aangaande graafwerkzaamheden door Dutch Lake Residence C.V. (hierna: DLR) in het natuur- en recreatiegebied Vlietland te Leidschendam-Voorburg. Tevens vermeldt de voorzitter dat er ten behoeve van het verslag een opname wordt gemaakt van de zitting en dat deze opname wordt verwijderd nadat het verslag is opgesteld. Voorts geeft de voorzitter nadrukkelijk aan dat verdere opnames niet zijn toegestaan.

Op de vraag van [] of St. Burgerinitiatief zelfstandig procedeert of enkel de bezwaren van de VVvV ondersteunt, antwoord [] dat zij het bezwaar ondersteunen. Zij hebben gisteren schriftelijk gereageerd op het standpunt dat hun bezwaar niet ontvankelijk is. Het gehele bestuur steunt dit bezwaar.

De voorzitter bevestigt desgevraagd dat St. Burgerinitiatief niet in beroep kan tegen het besluit als zij enkel het bezwaar ondersteunen en merkt op dat de commissie er voorlopig van uit gaat dat er wel zelfstandig bezwaar is ingediend.

[] krijgt het woord en leest de eerder toegezonden pleitnota voor, die hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd.

krijgt namens GS het woord om te reageren op de pleitnota. Het planologische regime is het juiste spoor om de toewijzing van deze locatie aan de kaak te stellen. Men stelt dat er twee verschillende interpretaties zijn van de Natuurbeschermingswetgeving. Een te ontwikkelen project moet in zijn geheel beschouwd worden voor wat betreft nadelige gevolgen voor Natura 2000 gebieden in de omgeving. Alle onlosmakelijk verbonden activiteiten in zowel de realisatie- als de gebruiksfase moeten hierbij betrokken worden. De ODH heeft de AERIUS-berekeningen beoordeeld en gesteld dat geen vergunning nodig is voor een Natura 2000 activiteit.

Bij flora en fauna activiteiten hoeft niet het hele project in zijn geheel beoordeeld te worden, maar kan per activiteit bekeken worden of daar toestemming voor nodig is. Bezwaarden geven aan dat het hele project niet kan plaatsvinden zonder omgevingsvergunning. Dat blijkt ook, er is een aanvraag gedaan voor de boommarker. Het handhavingsverzoek ziet specifiek op de werkzaamheden die op dat moment uitgevoerd werden, te weten het graven van een watergang aan de Spartelvijver. Die werkzaamheden zijn beoordeeld. GS hebben duidelijk in de ontvangstbevestiging het kader en de grondslag van het handhavingsverzoek aangegeven. Indien bezwaarde dit anders zag kon men schriftelijk reageren. Het is ook voor de derde belanghebbende van belang exact te weten waar het verzoek op ziet. GS hebben de werkzaamheden beoordeeld en geoordeeld dat deze niet strijdig waren met flora en fauna regelgeving.

Er wordt nu gewezen op de zorgplicht van artikel 11.27 van het Bal. Dit had bij de indiening van het verzoek al gevraagd kunnen worden, maar dat is niet gebeurd. Uit de waarschuwingsbrief volgt dat GS ambtshalve verder hebben gekeken dan enkel de grondslag van het handhavingsverzoek. Er is gekeken of er sprake kon zijn van andere soorten die niet genoemd waren, en of sprake is geweest van een schending van de zorgplicht. In dat geval zou ambtshalve handhaving mogelijk zijn. Van deze situaties was geen sprake. GS delen voor een groot deel de standpunten van bezwaarde. GS zien aandachtspunten voor het project, deze zijn duidelijk benoemd in de waarschuwingsbrief aan DLR. Deze waarschuwingen zijn vanuit een adviesfunctie meegegeven.

Het procesbelang ten aanzien van de vraag of het hele project is beschouwd, is nog steeds aanwezig. Er is inmiddels ook een derde handhavingsverzoek ingediend. De werkzaamheden aan de Spartelvijver zijn afgerond. Als de conclusie zou zijn dat die werkzaamheden ten onrechte zijn uitgevoerd dan zou bestuursrechtelijk handhaven zien op het ongedaan maken van de gevolgen. Dan zou er opnieuw gegraven moeten worden, hetgeen GS geen reële optie vinden.

Belanghebbendheid St. Burgerinitiatief

wijst op de eerdere bezwarenprocedure waarbij is geoordeeld dat St. Burgerinitiatief niet-ontvankelijk was vanwege het ontbreken van feitelijke werkzaamheden. Hij vraagt wat er t.a.v. feitelijke werkzaamheden gewijzigd is ten opzichte van de vorige procedure.

antwoordt dat nu op onder meer de website de werkzaamheden explicieter worden beschreven. Zij noemt diverse voorbeelden van werkzaamheden, zoals het inspecteren rondom de Spartelvijver, contact met de VVvV over constatering, het verzorgen van dronefoto's van de Spartelvijver. De inspecteur raakte via onze website op de hoogte van veranderingen in de graafwerkzaamheden. Zij doen veel flora en fauna inspectie en hebben recent deelgenomen aan BioBlits: het opruimen van afval. Vorig jaar hebben zij een boottocht door het gebied georganiseerd waarvoor Provinciale Staten, de gemeenteraad en raadsleden uit Voorschoten en Zoeterwoude

waren uitgenodigd. Daarbij is o.a. door de stichting en andere experts voorlichting gegeven over het gebied en is ook de alternatieve locatie in Stompwijk bezocht. Er is eerder een petitie en een enquête georganiseerd. Deze werkzaamheden zijn in de afgelopen drie jaar verricht, dat is nu ook in de statuten verwerkt.

☐ ☐ antwoordt dat het niet de bedoeling is om bezwaarde af te wimpelen. Maar in beroep zal een rechter wel beoordelen of GS iemand ten onrechte als bezwaarde heeft aangemerkt en worden GS daarvoor op de vingers getikt. Hij vraagt of de feitelijke werkzaamheden op papier kunnen worden gezet en de commissie zich van advies kan onthouden of men belanghebbende is of niet, zodat GS er nog naar kunnen kijken. Hij vraagt in het geval van een aanhouding daarnaast aandacht voor het belang van DLR, die graag snel uitsluit wil.

De voorzitter merkt op dat de commissie een advies over alle aspecten van de zaak dient te geven. Een schriftelijke ronde is mogelijk, maar brengt met zich mee dat alle aanwezigen moeten instemmen met het opschorten van de beslistermijn. Hij wijst er op dat DLR is uitgenodigd voor de hoorzitting, maar heeft laten weten niet te willen deelnemen. GS is geen woordvoerder namens DLR.

Met partijen wordt afgesproken dat St. Burgerinitiatief twee weken krijgt om haar feitelijke werkzaamheden schriftelijk te onderbouwen, waarna GS één week heeft voor een reactie. Partijen stemmen desgevraagd in met een opschorting voor de duur van drie weken.

Procesbelang VVvV ivm afronding werkzaamheden

Op de vraag van de voorzitter waarom nog steeds sprake is van procesbelang, antwoordt ☐ ☐ dat het niet de intentie is om de werkzaamheden ongedaan te maken en het terrein te herstellen in de oude staat. Zij wil graag een oordeel of de graafwerkzaamheden hadden mogen plaatsvinden. DLR heeft aangegeven gewoon volgens plan te werk te zullen gaan, ondanks het feit dat er geen vergunning is verleend. DLR draait de afwijzing van het handavingsverzoek in de pers en op websites zodanig dat zij hebben gewonnen en wat zij doen is toegestaan. Dat is niet wat er staat. Wij hebben er allemaal belang bij, want er blijven werkzaamheden plaatsvinden.

De voorzitter vraagt GS of men meent dat procesbelang aanwezig is indien de conclusie zou luiden dat er wel een overtreding heeft plaatsgevonden. In dat geval zou een last opgelegd kunnen worden waarin wordt bepaald dat geen doorgang van de werkzaamheden mag plaatsvinden zonder bijvoorbeeld natuuronderzoek of zonder een vergunning aan te vragen.

☐ ☐ antwoordt dat het verzoek ziet op handhavend optreden. Dat betreft het opleggen van een last onder dwangsom of bestuursdwang. GS ziet niet hoe daarmee gevolg kan worden gegeven aan de overtredingen. De flora en fauna activiteit is afgerond. Desgevraagd licht hij toe dat er nog meer werkzaamheden moeten worden verricht, zoals het graven van sleuven en het leggen van funderingen. De ene activiteit kan een flora en fauna activiteit zijn maar een andere niet.

De voorzitter houdt GS de vraag voor indien er een overtreding m.b.t. een specifieke soort zou hebben plaatsgevonden, GS dan niet bevoegdheid zouden hebben om voor het hele gebied voor het hele gebied een last onder dwangsom op te leggen ter voorkoming van herhaling. Ter illustratie

noemt spreker een casus waarbij één soort werd gedood en vervolgens voor het hele grondgebied van de provincie aan de desbetreffende partij een last onder dwangsom werd opgelegd in verband met de overtreding van de zorgplicht van 11.27 van het Bal. Hij merkt op dat dit dus mogelijk is, ondanks het feit dat de werkzaamheden waren afgerond en er geen continuïteit of samenhang bestond met verdere werkzaamheden binnen de provincie.

merkt op dat daarvoor meer nodig dan hier het geval is. Er moet sprake zijn van continuïteit in de overtredingen en een grote kans op herhaling. Er moet ook een reactie zijn van DLR dat zij los van die constatering gewoon door blijven gaan. Dat houdt geen stand bij de rechter. Hij vraagt zich af of het besluit waar de voorzitter op doelt aangevochten is. Het is voor GS niet om voor het hele project een last onder dwangsom op te leggen.

De voorzitter merkt op dat GS stelt dat de werkzaamheden zijn afgerond en er daarom niet achteraf een overtreding vastgesteld kan worden. Bij deze redenering zou een verzoeker altijd achter het net vissen, omdat alles dan in stukken kan worden opgedeeld.

antwoordt dat men een preventief verzoek voor handhaving heeft ingediend. Op het moment dat je een klaarblijkelijk dreigende overtreding hebt, kan op grond van 5:7 van de Awb preventief handhavend worden opgetreden. GS hebben preventief een waarschuwing gegeven en aangegeven waar er twijfels bestaan. GS gaan natuurlijk ook ambtshalve controleren.

De voorzitter merkt op dat indien al een overtreding heeft plaatsgevonden, geen sprake is van preventieve handhaving. Voor vervolghandelingen kan dan besloten worden dat er een overtreding heeft plaatsgevonden en wetende dat er nog meer werkzaamheden plaatsvinden kan een last onder dwangsom worden opgelegd. Dit is allemaal hypothetisch, in het geval de conclusie luidt dat het natuuronderzoek tot nu toe onvoldoende zou zijn geweest.

antwoordt dat GS best willen verwijzen naar rechtspraak waarin is bepaald dat sprake moet zijn van dezelfde soort omstandigheden in dezelfde rechtssfeer. Dan dient wel echt sprake te zijn van een nieuwe ontgraving in het foerageergebied van de watervleermuis. Het ziet er niet naar uit dat dit nog een keer gaat plaatsvinden. Desgevraagd zegt toe deze rechtspraak voor het einde van de zitting naar de secretaris toe te zenden. heeft even later een document voor intern gebruik van de OZHZ toegestuurd. Dit document is getiteld 'overwegingen preventieve LOD' en verwijst naar een tweetal uitspraken van de Raad van State, te weten ECLI:NL:RVS:2021:659 en ECLI:NL:RVS:2020:2571.

merkt op dat DLR is gestart zonder de instanties te informeren. VVVV heeft de provincie geïnformeerd over de werkzaamheden. De provincie en het hoogheemraadschap wisten van niets. Zij hebben toen een handavingsverzoek ingediend. DLR laat vervolgens in de pers weten gewoon door te gaan met de werkzaamheden. Het oude plan mag gerealiseerd worden, maar wel binnen de bestaande wet- en regelgeving. Daar is ook nog geen natuurvergunning voor aangevraagd.

De voorzitter vraagt of men bedoelt dat het projectgebied vrij klein is en daarom voor elke activiteit die plaatsvindt een vergunning benodigd is. antwoordt dat de flora en fauna activiteiten het hele gebied betreffen. De vergunning is voor het gehele gebied aangevraagd en voor het hele

gebied geweigerd. Boommarters gebruiken dat gebied en zijn min of meer overal. Zij beperken zich niet tot één bepaald gebied binnen de projectlocatie.

Op de vraag van [] naar het indienen van een derde handhavingsverzoek, antwoordt [] dat het derde handhavingsverzoek is ingediend op 20 mei jl. Dit betreft een preventief verzoek, omdat zij nog niet over genoeg informatie beschikken om een concreet verzoek in te dienen. Er zijn informatieverzoeken ingediend bij diverse instanties om te achterhalen wanneer welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Er mag in dat gebied niet zomaar weer gegraven of gehakt worden. Als dat niet werkt gaan zij naar de voorzieningenrechter om te voorkomen dat dit weer gebeurt. Als zij de waarschuwingsbrief van OZHZ hadden ontvangen, hadden zij anders kunnen reageren, maar zij wisten daar niets van.

[] antwoordt desgevraagd dat op dit handhavingsverzoek nog geen besluit is genomen.

De commissie bekijkt met de aanwezigen in de zaal een kaart die onderdeel uitmaakt van het rapport van Anteagroup en vraagt waar de Spartelvijver zich bevindt. [] wijst dit aan op de kaart en licht toe dat daarvandaan een aftakking is gemaakt richting het noorden. Zij wijst desgevraagd ook de voorgenomen wegomlegging, de aarden wal en de te kappen bomen aan.

[] antwoordt desgevraagd dat GS ook niet over meer informatie beschikken dan in het dossier staat voor wat betreft de aarden wal.

Gebiedsbescherming

De voorzitter vat het standpunt van bezwaarde samen dat de aarden wal, bomenkap en wegomlegging niet zijn meegenomen in de AERIUS berekeningen. Hij vraagt GS wat men vindt van de stelling dat deze werkzaamheden onderdeel uitmaken van het project.

[] antwoordt dat GS dezelfde vraag aan DLR hebben gesteld. DLR gaf aan dat het nog niet zeker is of de weg omgelegd moet worden en de grondwal geplaatst gaat worden. GS hebben geoordeeld dat de stikstofberekeningen voor nu voldoende zijn, maar ook gezegd dat als de weg wel wordt omgelegd en deze een onlosmakelijk onderdeel van het project uitmaakt, er sowieso opnieuw getoetst moet worden en het kan zijn dat de werkzaamheden stilgelegd worden. DLR liet weten dat risico te nemen. Als de weg aangelegd wordt ten behoeve van het project, dan zal er een hele goede verklaring moeten komen waarom dat geen onlosmakelijk onderdeel uitmaakt of er moet een nieuwe berekening komen. Het is niet zo dat het dan opgeknapt wordt. Over de grondwal hebben GS geoordeeld dat het project kan ook gerealiseerd worden zonder grondwal, dus dat wordt wellicht een twijfelgeval.

[] merkt op dat gisteren de start van het aanvragen van de vergunning voor de wegomlegging is gepubliceerd. Contractueel is overeengekomen dat de weg door PZH wordt aangelegd. Eén van de rapporten die VVvV in het handhavingsverzoek noemt is opgesteld t.b.v. de wegomlegging en daar werden veel diersoorten aangetroffen. De aanleg van de weg is vergunningplichtig voor flora en fauna. De AERIUS berekeningen moeten nog gecontroleerd worden. Zij zegt toe de vindplaats van de vergunningaanvraag voor de wegomlegging te overleggen.

De voorzitter vraagt VVvV toe te lichten wat de relevante toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000 gebieden door bomenkap in het projectgebied toe te lichten. antwoordt dat volgens de geraadpleegde deskundige de stikstofdepositie is gelegen in het verlies van opslagcapaciteit. Deze bomen kunnen geen stikstof meer opslaan. O.a. Staatsbosbeheer, de universiteit Wageningen en andere organisaties menen dat de aanplant van bos helpt bij de stikstofproblematiek vanwege de grote capaciteit van bomen voor stikstofopslag. Bomenkap op de projectlocatie bereikt het tegenovergestelde. GS stellen dat de kap geen effect heeft, maar deze stikstofdeskundige zegt heel stellig dat het grote effecten gaat hebben. Desgevraagd merkt zij op dat zij geen punt maken van het verbranden van het hout, het gaat hen om het vernietigen van de capaciteit voor stikstofopslag.

antwoordt dat stikstof een depositiepatroon heeft en neerslaat afhankelijk van de stikstofbinding. Dit slaat o.a. ook neer in Natura 2000 gebieden. Gebieden die niet zijn aangemerkt als Natura 2000 gebied, zijn niet beschermd met betrekking tot stikstof en het weghalen van bomen. Op de projectlocatie kun je niet voorkomen dat er elders minder of meer depositie neerslaat. Het is niet zo als daar bomen worden gekapt, er bij emissiebronnen veel meer depositie afgeroomd zou worden wat dan niet neerslaat op Natura 2000 gebied. Op het moment dat je een emissiebron hebt, stijgt die stikstof op en slaat vooral in de nabijheid neer. NOx slaat verder neer, en kan tot problemen leiden indien het neerslaat in een Natura 2000 gebied. Als op de projectlocatie zelf de bomen worden verwijderd, betekent dat wellicht dat er meer depositie wat sowieso neerslaat op de projectlocatie zelf niet afgebroken wordt, maar dat verandert niets aan het depositiepatroon op het Natura 2000 gebied.

bevestigt desgevraagd dat met het realiseren van de grondterp hetzelfde wordt bedoeld als met voorbelasten van de grond zoals genoemd in de AERIUS berekeningen.

Soortenbescherming

merkt op dat in de memo van Anteagroup van 22 januari 2025 wordt gesteld dat het graven van de watergang en het realiseren van de grondterp niet zijn getoetst aan de Omgevingswet en niet zijn meegenomen in de eerdere Natuurtoets en vraagt GS om een toelichting.

licht toe dat in het rapport van mei 2023 de activiteit waar het handhavingsverzoek op ziet, niet is betrokken in de voortoets. Dat is alsnog getoetst met de memo van januari 2025. Uit deze memo volgt dat er een voortoets is gedaan en daaruit blijkt dat er geen vergunning voor een flora en fauna activiteit nodig is. GS hebben in de waarschuwingsbrief aan DLR aangegeven wat hiaten te zien. Dat is niet verwonderlijk met een project dat omvangrijk is en nogal eens wijzigt. Er zou ook sprake zijn van het laten vallen van een aantal woning ter voorkoming van het moeten aanvragen van een vergunning. Waarschijnlijk zullen er meer memo's volgen. Deze memo is specifiek voor de ontgraving geschreven. Dus er is gekeken met een voortoets welke soorten er in de buurt zitten en of deze door de activiteit geraakt kunnen worden. Uit dit memo blijkt dat dit niet het geval is. Dit is gecheckt door onze inspecteur, die deze conclusie heeft onderschreven. Desgevraagd bevestigt spreker dat naar het oordeel van GS met de memo van januari 2025 in combinatie met de Natuurtoets van mei 2023 is voldaan aan de toetsingsverplichting.

[] merkt op er zich in het dossier meerdere natuurrapportages bevinden en er discrepanties bestaan tussen de rapporten van Anteagroup en Ecoresult. Hij houdt GS voor dat men lijkt te zijn uitgegaan van de rapporten van Anteagroup en vraagt of de rapportage van Ecoresult betrokken is bij de besluitvorming en op welke wijze.

[] antwoordt dat de rapporten van Ecoresult uit 2021 en 2024 zijn. Het rapport van 2024 ziet op stikstof. In het rapport van Ecoresult uit 2021 zijn meer diersoorten geconstateerd dan het rapport uit 2023 van Anteagroep. GS hebben in de brief naar DLR gewaarschuwd dat indien men andere activiteiten gaat verrichten, het onderzoek actueel dient te zijn. Het zou goed kunnen dat de memo van mei 2023 weer aangepast wordt door de omstandigheden op dat moment. Het kan best zijn dat als we nu gaan kijken, het rapport weer gedateerd is. Onze inspecteurs hebben gekeken, er is een nader memo opgesteld en nader onderzoek verricht.

Desgevraagd antwoordt [] dat dit geen plek had hoeven krijgen in de afwijzing van het verzoek om handhaving. De rapporten zijn niet tegen elkaar afgewogen of beoordeeld. Er is ook niet beoordeeld of het wel of geen goed rapport is. Er is enkel gekeken naar de grondslag van het handavingsverzoek. Er kan niet om handhaving worden verzocht tegen een niet-deugend rapport. GS hebben beoordeeld of er een onderzoek is gedaan, en of dit onderzoek volledig is geweest. Er is DLR gevraagd dit nogmaals te bevestigen of aan te vullen, dat is ook gedaan. GS hebben dus een antwoord gegeven op de vraag of de activiteiten die op dat moment uitgevoerd werden, strijdig waren met flora en fauna wetgeving. Dat was niet het geval. Natuurlijk kun je wat zeggen van de rapporten, maar het is geen vergunningaanvraag. Er wordt niet gekeken of de aanvraag volledig is of het rapport volledig. We hebben alle rapporten betrokken bij onze beoordeling, ook degenen aangeleverd door bezwaarden.

[] merkt op dat nergens terug te lezen valt dat de andere rapporten betrokken zijn bij de beoordeling van GS.

[] houdt GS voor dat net is gesteld dat de memo in combinatie met de natuurtoets het onderzoek vormt dat ten grondslag heeft gelegen aan de werkzaamheden. Zij merkt op dat de memo echter pas dateert van na de werkzaamheden, namelijk van 22 januari 2025. Toen waren de werkzaamheden al afgerond. Zij vraagt GS hoe deze memo de grondslag voor het onderzoek gevormd kan hebben.

[] antwoordt dat het onderzoek al eerder is gedaan, maar niet direct klaar was. Op 16 januari 2025 heeft een inspectie plaatsgevonden. Op het moment dat het handavingsverzoek binnenkwam, hebben GS aan DLR gevraagd om een toelichting waarom geen sprake zou zijn van een overtreding. Parallel daaraan hebben GS zelf beoordeeld of sprake is van een overtreding. DLR kan dat niet ineens uit de mouw toveren, dus men heeft toen onderzoek verricht en gekeken naar welke soorten er aanwezig zijn, is het essentieel leefgebied, kan dat geraakt worden door de werkzaamheden die worden verricht. Dat kan gewoon gedurende de activiteit. Als een buizerd ergens overvliegt en er wordt daar gegraven, wil dat nog niet zeggen dat die buizerd geraakt wordt door de activiteit graven. Je kunt heel kritisch naar de rapporten kijken, en dat hebben wij ook gedaan en zo verwoord in de waarschuwing. Maar dat maakt niet als er een fout zit in een rapport of een rapport te laat wordt aangeleverd, er sprake is van een overtreding.

Afkadering handhavingsverzoek

De voorzitter merkt op dat het feit dat het memo dateert van 22 januari 2025 wel relevant is voor de vraag of sprake is van een overtreding van artikel 11.27, lid 2 sub a van het Bal. Misschien zijn er geen soorten of foerageergebieden verstoord, maar het feit dat DLR het onderzoek na afloop van de werkzaamheden heeft moeten aanvullen zou wel een overtreding kunnen zijn.

merkt op dat dit een interessante vraag is, maar er niet is verzocht om handhaving op basis van dit artikel. GS hebben in de ontvangstbevestiging duidelijk aangegeven in het verzoek te een gestelde overtreding van artikel 11.46, lid 1 onder b te lezen.

De voorzitter vraagt of daar door VVvV op is gereageerd en of in die reactie een wetsartikel is genoemd. In het handhavingsverzoek zelf staat geen wetsartikel genoemd dat zou zijn overtreden. Hij vraagt GS of het klopt dat GS het verzoek hebben ingekaderd, en omdat geen artikelnummers zijn genoemd, niet is gecontroleerd of artikel 11.27 van het Bal is overtreden.

antwoordt dat GS een onderzoek moet instellen op grond van het handhavingsverzoek. GS hebben het verzoek beschouwd als zijnde een overtreding van artikel 11.46, niet 11.27. Als wel was verzocht om handhaving op basis van artikel 11.27 dan zou dit absoluut een contra indicatie zijn. Het verzoek moet echter in zijn geheel beschouwd worden, en er is door GS niet expliciet naar gevraagd. Hij vindt het gevaarlijk om te zeggen dat er dan absoluut gehandhaafd zou zijn.

licht desgevraagd toe dat veel en vaak moeite is gedaan om de OZHZ te spreken te krijgen. Er is in een vroeg stadium al een aantal keer met telefonisch contact geweest, toen zij meenden te begrijpen dat het onderzoek te beperkt aangepakt zou worden. Dat is niet bedoeld en zij hebben geprobeerd dat bij te stellen. Tijdens die gesprekken is geprobeerd toe te lichten dat het onderzoek zich niet op de juiste zaken richt, dat dat niet is waar om wordt verzocht in het handhavingsverzoek. Het betrof niet alleen de vleermuis en de Spartelvijver, maar het hele gebied. Die communicatie verliep heel lastig. Er is tenslotte ook nog een e-mail aan gestuurd.

merkt op dat GS rond de 128 meldingen van inwoners hebben ontvangen. Er is uitgelegd dat een verzoek om handhaving een juridische procedure is met waarborgen voor de derde belanghebbende. GS hebben heel duidelijk aangegeven waar het verzoek aan moet voldoen en gezegd: als u iets anders leest dan wij menen te begrijpen uit uw verzoek, dan kunt u dat schriftelijk kenbaar maken.

Boommarter

houdt GS voor dat door de werkzaamheden bosschages beschadigd zouden zijn geraakt. Ter onderbouwing zijn foto's overgelegd. Hij vraagt GS of het klopt dat daar vanuit GS niet op is gereageerd. antwoordt dat deze foto's niet bij het handhavingsverzoek zaten. De inspecteur is ter plaatse geweest. Er zijn 9 potentiële verblijfplaatsen waarvan niet is aangetoond dat de boommarter zich daar bevindt. De inspecteur heeft geconstateerd dat de potentiële verblijfplaatsen niet zijn geraakt door de werkzaamheden. Er is aan de rand van de bosschages gewerkt. Er is wat snoeihout op de rand gelegd, maar het bosgebied is niet aangetast.

Op de vraag van [] dat dit nu weliswaar wordt toegelicht, maar niet eerder kenbaar was voor bezwaarde, antwoordt [] dat men dit ook meteen bij het handhavingsverzoek had kunnen aangeven. Als GS dit pas in het bezwaarschrift lezen, kan daar niet meer op worden gereageerd in het besluit in primo.

[] wijst erop dat het bezwaarschrift al een tijd geleden is ingediend en er ook in het verweerschrift of in andere stukken niet op is gereageerd. [] antwoordt desgevraagd dat het in de beslissing op bezwaar kan worden meegenomen. GS kunnen er ook bij deze op reageren als verweer. Het is geen essentieel gebied geweest van de boommarker en los daarvan was de activiteit niet verstorend.

De voorzitter vraagt naar de rupsbanden die op de foto's te zien zijn en vraagt of GS kunnen plaatsen waar deze foto's genomen zijn. [] merkt op dat het hier een recreatiewijde betreft en de bossen onaangetast zijn gebleven. [] vult aan dat het heel lastig is op basis van één foto vast te stellen waar deze is genomen. Het betreft een groot gebied en men zou dan ter plaatse moeten gaan.

De voorzitter merkt op dat jurisprudentie bepaalt dat een handhavingsverzoek voldoende concreet moet zijn, maar als er voldoende aanknopingspunten zijn, er wel ook een onderzoeksplicht geldt.

[] merkt op dat het standpunt wordt ingenomen dat er geen beschadigingen zijn, zonder dat men weet waar de foto's genomen zijn. [] antwoordt nogmaals dat de foto's geen onderdeel uitmaakten van het handhavingsverzoek.

Foerageergebied watervleermuis

[] vraagt GS toe te lichten hoe het kan zijn dat de te realiseren watergang en grondterp geen invloed hebben op het foerageergebied van de watervleermuis, nu er uitvoerig gegraven is aan de vijver en deze wordt genoemd als essentieel foerageergebied. [] licht toe dat het foerageergebied toeneemt door het wateroppervlak te vergroten. Dit heeft een aantrekkende werking voor vogels, wat weer ideaal is voor steenmarters. Vleermuizen foerageren boven dat water. Door overdag de oever aan te passen, gaat dat foerageergebied niet verloren.

De voorzitter merkt op dat GS hebben gesteld dat de vijver groter wordt, waarmee ook het foerageergebied wordt vergroot. Dat las de commissie niet in de natuuronderzoeken. Hij vraagt GS of dit een eigen stelling is. [] antwoordt dat het rapport de vraag beantwoordt of deze activiteit strijdig is met wettelijke bepalingen. Het rapport ziet niet op de vraag of dit een positieve bijdrage aan de natuur betreft. Er worden meer maatregelen getroffen die positief zijn die niet in het rapport staan. De scope van zo'n rapport is wat wordt er beoogd en is dat conflicterend met flora en fauna.

[] merkt op dat deze stelling wordt geponeerd zonder onderbouwing. Hij vraagt zich af waarom niet beter wordt gekeken naar de wetenschappelijke rapporten die er liggen. De twee door hen aangedragen rapporten zitten veel beter in elkaar en zijn meer gestructureerd en wetenschappelijk onderbouwd ten opzichte van het rapport in opdracht van DLR. [] vult aan dat de ODH er ook zo over denkt. Het rapport van DLR is niet methodologisch correct. Daarom

is waarschijnlijk de conclusie mogelijk geworden dat daar niet zoveel te vinden is, terwijl er telkens dezelfde en ook steeds nieuwe soorten worden aangetroffen.

De voorzitter bespreekt met partijen dat de hoorzitting teveel uitloopt en deze beëindigd moet worden. Er leven echter nog een aantal vragen bij de commissie. Met partijen wordt afgesproken dat de commissie de resterende vragen schriftelijk aan partijen zal voorleggen. Daarnaast wordt afgesproken dat St. Burgerinitiatief en VVvV beiden een termijn krijgen om stukken aan te leveren. Voor St. Burgerinitiatief betreft dit een omschrijving van de feitelijke werkzaamheden en een recent uittreksel van de KvK. Aan VVvV wordt gevraagd de schriftelijke communicatie met die ziet op het specificeren van het handhavingsverzoek te overleggen, alsmede de vindplaats van de vergunningprocedure omtrent de wegomlegging. GS krijgen vervolgens de gelegenheid om op deze stukken te reageren en de vragen van de commissie te beantwoorden. Partijen stemmen desgevraagd in met een opschorting van de beslistermijn om deze schriftelijke uitwisseling mogelijk te maken. Afgesproken wordt dat de commissie na ontvangst van alle stukken beslist of zij voldoende informatie heeft om tot een advies over te gaan, of dat een tweede hoorzitting nodig is. De secretaris zal alle partijen een overzicht van de gevraagde stukken, de vragen van de commissie en de reactietermijn voor partijen sturen.

De voorzitter constateert dat niemand meer iets heeft toe te voegen, de bezwarencommissie voldoende is ingelicht, dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit vervolgens de vergadering.

De bezwarencommissie,

(voorzitter), (lid), (lid),
 (secretaris)

Aldus (digitaal) vastgesteld op..... (zie datum mail akkoord)

Vragen aan Stichting Burgerinitiatief Vlietland

1. In de vorige procedure heeft de bezwarencommissie geoordeeld dat u onvoldoende feitelijke werkzaamheden verricht om te kunnen worden aangemerkt als belanghebbende. Tijdens de zitting van 3 juli in de huidige procedure bent u gevraagd toe te lichten of er ten aanzien van uw feitelijke werkzaamheden iets is veranderd ten opzichte van de vorige procedure. U heeft desgevraagd het een en ander toegelicht. De commissie verzoekt u schriftelijk te onderbouwen waar de feitelijke werkzaamheden van uw stichting in de periode tot en met 25 maart 2025 uit hebben bestaan en wat de omvang van deze feitelijke werkzaamheden is. Daarnaast verzoekt de commissie u een recent uittreksel van de KvK te verstrekken.

Vragen aan Vereniging Vrienden van Vlietland

1. Tijdens de hoorzitting van 3 juli is gesproken over werkzaamheden die volgens u niet bij de stikstofberekeningen zijn betrokken. Dit ging onder meer over een wegomlegging en een grondwal. U heeft t.a.v. de wegomlegging verklaard dat er recent een mededeling/aankondiging voor de betreffende wegomlegging is gepubliceerd. De commissie vraagt u de publicatie en de vindplaats daarvan te verstrekken.
2. Tijdens de hoorzitting van 3 juli is gesproken over de communicatie die u in het kader van het handhavingsverzoek heeft gehad met van OZHZ. De commissie verzoekt u de schriftelijke communicatie te verstrekken, in het bijzonder waaruit blijkt dat u heeft gespecificeerd of nader heeft toegelicht op welke overtredingen van welke wetsartikelen uw handhavingsverzoek ziet.

Vragen aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

1. De commissie verneemt graag naar aanleiding van de nog over te leggen stukken door Stichting Burgerinitiatief Vlietland uw standpunt ten aanzien van de ontvankelijkheid van de Stichting.
2. De commissie verneemt graag naar aanleiding van de nog over te leggen stukken door Vereniging Vrienden van Vlietland uw standpunt ten aanzien van de wegomlegging in relatie tot de stikstofberekeningen.
3. De commissie verneemt graag hoe u tot een inkadering van het handhavingsverzoek bent gekomen. In het dossier bevindt zich op dit moment enkel de brief vanuit de OZHZ waarin is aangegeven dat men aannam dat het verzoek op bepaalde zaken zag en waarin gelegenheid geboden werd te reageren. Als er telefoonnotities, e-mails of andere stukken beschikbaar zijn, ontvangt de commissie deze graag. Indien deze niet beschikbaar zijn, ontvangt de commissie graag een toelichting op basis waarvan u dan tot een inkadering bent gekomen.
4. In deze zaak zijn diverse natuurrapportages overlegd dan wel is naar diverse rapportages verwezen. Het gaat om de Natuurtoets van Anteagroep d.d. 31 mei 2023, het rapport van Ecoresult d.d. 8 november 2024, de memo van Anteagroep d.d. 22 januari 2025 en het rapport van RPS advies- en ingenieursbureau d.d. 8 december 2024 en februari 2024. De commissie verzoekt u het rapport van RPS in zijn geheel te

verstrekken, aangezien een deel daarvan slechts als bijlage bij het bezwaarschrift is gevoegd. De commissie verzoekt u voorts per rapportage – op basis van de in de rapportages weergegeven gebiedskaarten – aan te geven of het gebied waar in januari 2025 werkzaamheden hebben plaatsgevonden, in de desbetreffende rapportage onderzocht is.

5. De commissie heeft geconstateerd dat de hiervoor bedoelde rapportages niet alle dezelfde conclusies trekken voor wat betreft de aanwezigheid van flora en fauna en de noodzaak tot een vergunning. Zij vraagt uw college om een nadere motivering – voorzien van een kenbare weging van voornoemde rapporten – ten aanzien van uw conclusie dat geen vergunning benodigd was voor de werkzaamheden in januari 2025. Indien u van mening bent dat niet aan alle rapporten dezelfde waarde toekomt, ontvangt de commissie daarop graag een nadere toelichting.
6. De commissie vraagt uw college om een nadere toelichting van uw standpunt dat het foerageergebied voor de watervleermuis niet werd aangetast door de werkzaamheden in januari 2025, gelet op het feit dat werkzaamheden aan/in/rondom de Spartelvijver hebben plaatsgevonden.
7. De commissie verneemt graag uw standpunt of is voldaan aan de zorgplicht van artikel 11.27, tweede lid, onder a, van het Bal om voorafgaand aan het verrichten van de activiteit na te gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van in het wild levende vogels, dieren of planten of voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.
8. De commissie verneemt graag uw standpunt met betrekking tot de zorgplicht van artikel 11.27, eerste lid van het Bal in samenhang gezien met de voorgestelde maatregelen in diverse rapportages. De commissie doelt daarbij specifiek op de stelling van bezwaarde dat voor zonsopgang werkzaamheden hebben plaatsgevonden, het gebruik van bouwlampen en het advies om een damwand te plaatsen langs de oever van de Spartelvijver, voordat deze uitgegraven wordt t.b.v. de aanwezige vissen.
9. In de diverse rapportages, waaronder de Natuurtoets van Antegroep van mei 2023, wordt verwezen naar het vastleggen van maatregelen in een ecologisch werkprotocol. Een dergelijk protocol maakt voor zover de commissie bekend geen onderdeel uit van het procesdossier. Indien een dergelijk document bij u bekend is, verzoekt de commissie u dit document over te leggen en toe te lichten of al dan niet volgens dit protocol is gewerkt. Indien een dergelijk document niet beschikbaar is, verneemt de commissie graag uw standpunt m.b.t. het ontbreken van een dergelijk protocol.